

522
Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

No. 82 ग-१

Title गद्यनीलवन्दन

Author

Extent १५ पत्र Age सं. १८८८

Subject तत्त्व

नं. ४५७-९
गाम्भीर्य वचन
९२ पल्लव
बलक
सं. १९८९

गाम्भीर्य वचन

४५

वि. सं.

१

ॐ श्रीगणेशायनमः ॐ अस्य श्रीब्रह्मशाप
विमोचनमहामंत्रस्य ब्रह्मावराधिः कामडु
चागायत्रीछंदः मुक्तिप्रदा० ब्राह्मणुगृही
तागायत्रीशक्तिर्देवता ब्रह्मशापविमोच
नार्थविनियोगः ॐ गायत्री ब्राह्मण्युपासी
तद्रूपं ब्रह्मविदाविद्ः तां पश्यन्ति धीराः सम
नसो वचमक्रत ॐ यमांतस्तानि वीजाति अं
भगवती त्वं ब्रह्मशापविमुक्ता भव ॐ हौं जूं
सं ॐ भूः तत्सवितुर्वरेण्यसः जूं हौं अं अं हौं
जूं सः अं भुवः मगो देवस्य धीमहि सः जूं हौं
अं अं हौं जूं सः अं सः धियो यो नः प्रचोदया
त् सः जूं हौं अं अं हौं जूं सः अं परो रजसि साव

भुक्ति

ग

दोम्सः जूंहों अंभवानित्वंडत्तिलाभवा अंअ
 स्पश्रीविष्वाभिन्नशापविमोचनमहामंत्रस्य
 अस्य नृत्तनस्टष्टिकर्ताविष्वाभिन्नचरयिः
 वाग्दुच्चागायत्रीछंदःविष्वाभिन्नानुगृही
 तागायत्रीशक्तिर्देवता विष्वाभिन्नशाप
 विमोचनार्थेविनियोगः अंगायात्रीभवा
 न्वाग्निमुरवाविष्वरूपीमड्डवदेवासरच
 क्रिरेविष्वरुष्टिंतेकेत्याणीस्टष्टिकर्त्रीप्र
 पद्ययन्मुरवनिःस्तत्तादेवगर्भः स्पश्रीनिस्ता
 य्मवीजानिनपभिः स्वीकृतानिवेः अथ
 सर्वाणिगीजानिजपसिद्धिः पराकृते वी
 जराशिमानोहेत्तुस्वतः शमपविमोचयं अ

वि. मि. च्योत्कीलनं अस्य श्रीवाशिष्ठशापवि सं.
 २ मोचनमहामंत्रस्य निग्रहानुग्रहकर्त्ता
 २ विमिश्रत्रयः परब्रह्मस्वरूपिणी विष्णो
 इवानुष्टुप्छन्दः वसिष्ठानुगृहीता गाय
 त्री शक्तिर्देवता वसिष्ठशापविमोचना
 र्थवित्तियोगाः अंसावित्री ब्रह्मेत्युपासी
 तां तावन्नुजांगेष्वग्निचिन्ताधियलयन्स
 ध्यायन्ति विष्णोः शानु गायन्ते ज्ञानसो अमृ
 तत्वं भवन्ते अहमहं ह्येव रूपे देवि संध्ये स
 स्त्वन्ति, अजरं अमरं देवि ब्रह्म योति नमो
 स्तुतेः सो वामर्क परं ज्योति रर्क ज्योतिः
 रहं शिवः आत्मज्योति रहं सूर्यः सर्वज्यो

तिरसावहो ऊय्मांनस्तानिबीजानि ओंभ
 गवन्नीगायत्रीत्वंवासिष्टशापविमुक्ताभव
 अथोत्कीलनं ओंअस्यश्रीगौतमशापवि
 मोचनमहामंत्रस्य महामेधागौतमत्रयविः
 अव्यक्तगायत्रीछंदः गौतमानुग्रहीता
 गायत्रीशक्तिर्देवता गौतमशापविमोच
 नार्थविनियोगः ओंअग्निं हूतं चुराणीम
 हं होतां रविं श्ववेदं स अस्य यज्ञस्य स्रक्त
 हं ब्रह्मवाहवद्वादेव आसाद्रयात्विहं आ
 मछंदे विशो घ्रत्वत्तदरप्रहसमित्त गाय
 त्रीछंदसामातब्रह्मयोतिनमोस्तुते
 स्वशान्तस्योष्माबीजानिबन्ध सोहंभगव

वि. मं. तिगायत्रीछंदः गौतमशापविमुक्ताभव सं.
 ३ इतिशापाविमोचनं ओं अस्य प्रसावस्य परब्र
 ३ ह्मण्ययिः परमात्मा देवता देवीगायत्रीछं
 दः श्रीगायत्रीप्रसादासिद्ध्यर्थो विनियोगः जपे
 विष्णुमित्रजमदग्निभरद्वाजगौतमात्रिवाशि
 ष्ठकश्यपात्रययः अग्निवाय्वादित्यह
 स्यतिर्वरुणोऽद्रविश्वदेवा देवता गायत्र्युसि
 गनुष्टुपजगत्पृच्छंदासि श्रीगायत्रीप्रसाद
 सिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः शिरसि विष्णुमि
 त्रजमदग्निभरद्वाजगौतमात्रिवाशिष्टकश्य
 पाभ्यः ऋषिभ्यो नमः मुखे गायत्र्युसिग
 नुष्टुपजगतीभ्यश्छंदोभ्यो नमः हृदि अग्नि

वायव्यादित्यहस्पातिर्वरुणोऽद्रविश्वेभ्यो दे
वताभ्योनमः गायत्र्याः विश्वाभिन्नकरयिः
सविता देवता गायत्री छंदः श्रीगायत्री प्रसा
दसिध्यर्थं जपे विनियोगः शिरसि विश्वा
भिन्नकरययेनमः मुखे गायत्री छंदसेनमः
हृदि सवित्रे देवतायेनमः गायत्री शिरसः
प्रज्ञापेति करयिः ब्रह्माग्निवायव्यादित्येभ्यो देवता
नमः यजु छंदः श्रीगायत्री प्रसादसिध्यर्थं
जपे विनियोगः शिरसि प्रज्ञापेति करययेन
मः मुखे यजु छंदसेनमः हृदि ब्रह्माग्निवा
यव्यादित्येभ्यो देवताभ्योनमः अथ व्याहृति
न्यासः ओम् हृदये ओम् मुखे ओम् वा

वि० मं० मांसे डोंमहः दन्तासे डोंजनः वामोरो डोंत सं-
 ४ ५: दन्तोरौ डोंसत्यंजठरे एवंन्यस्यागायत्रा
 वरीन्यासेन त्कारं पादांगुष्ठयोः न्सकार्का
 रंगुल्फयोः विकारं जंघयोः लुकारं जान्वोः
 वकारं ऊर्वाः रेकारं गुदे शिाकारं लिंगे य
 कारं कट्यां भकारं नाभ्यां गोकारं उदरे दे
 कारं स्तनयोः वकारं हृदये स्पकारं कंठे
 धिकारं मुखे मकारं जालदेशे हिकारं ना
 सिकाग्रे धिकारे नेत्रत्रयाः योकारं भ्रुवो
 र्मध्ये द्वितीययोकारं ललाटे नकारं श्वे
 खे प्रकारं दक्षिणामुखे चोकारं पश्चिममुखे
 हकारं उत्तरमुखे याकारं मूर्ध्नि व्यंजनं स०

र्वव्यापी अप्यशिरसः ओं आयोगुहे ओं
 ज्योतिश्चक्षुषोः ओं सौमित्रे ओं अमृतं ज्ञान्वाः
 ओं ब्रह्महृदये ओं भूर्भुवः स्वरो हृदये ब्रह्मणे
 नमः शिरसे विष्टवे स्वाहा शिरसायै रुद्राय
 वषट् कवचे ईश्वराय हुं नेत्रत्रयोसदाशि
 वायवौषट् कवचे ईश्वरान्मूने अस्त्राय फ
 ट् ओं भूर्भुवः स्वरो मित्रिदिग्वन्धः अप्यध्या
 ने मुक्तो विदुर्महमनीलघवलच्छायै मुखे
 स्वतुरार्युक्ता मिण्डुनिवद्भ्रन्तमुकुटांतत्त्वा
 प्यवराणि त्रिंकां गायत्रौवरदामयांकुश
 कशेषु भ्रं कपालंगदां शंखचक्रमप्यारविं
 द्युगलहस्तैर्वहन्ती भजेन् ओं अस्य प्रोगा

वि. मं. यत्री हृदयमहामंत्रस्य प्रह्लादभागवान्कृत्यः सं.
 ५ अनुष्टुप् छंदः श्रीगायत्रीसावित्रीसरस्वती
 देवता आं वीजं इंशक्तिः ऊं कीलकं मम।
 ५ गायत्रीसावित्रीसरस्वती प्रसादसिद्ध्यर्थं ज
 पे विनियोगः आं आंगुष्ठाभ्यां नमः इति
 जनीभ्यां नमः ऊं मध्यमाभ्यां नमः ऐं
 अनामिकाभ्यां नमः औं कनिष्ठिकाभ्यां न
 मः अः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः एवं ह
 दयादिन्यासः अप्यध्यानं हृदयकमल
 मध्ये घोषवद्दसां प्ररावमयमत्तं कंयोगि
 हृद्धानगाम्यं हरिगुरुशिवयोरां सर्वभूत
 स्य मेकं सहृदयमनसामाध्यायने यस्य मे

१
 त्तः अचलमचलवरां वरां रूपादिहीनं नि
 खिलानिगमगुह्यगुह्यमेकं सस्वदम् अम
 लविमलतत्त्वदेविपश्यं नियोमो हृदयक
 मलममध्ये जीवमुक्ता भवन्ति इति यंचष्टेजा
 डो नमस्कृत्य भगवान् देयास्तवल्काः स्वयं
 भुवपरिष्टसि त्वं ब्रूहि ब्रह्म नृगायत्र्यो
 त्पत्तिं श्रोतुमिच्छामि ब्रह्मज्ञानोत्पत्तिं प्रकृ
 त्तिं परिष्टुमिच्छामि ब्रह्मोवाच प्रशावेन व्या
 हृतयः प्रवर्तन्ते नमस्तस्मै परं ज्योतिः कः पु
 रुषः स्वयं भूर्विष्णु इति सोऽहं तास्वष्टगुल्फा
 मप्यवेत मप्यमानास्फेता भवति केना
 बुद्धमवाति बुद्धादं डं भवति अंदादात्माय

वि. मं. वति आत्मनः आकाशो भवति आकाशा सं-
 ६ द्वायुर्भवति वायोरग्निर्भवति अग्नेरायः
 ४ म्रद्भ्यः पृथिवी भवति पृथिव्या ओंकारो भं
 वति ओंकाराद्वाहति भवति व्याहृत्या
 गायत्री भवति गायत्र्या सावित्री भवति
 सावित्र्या सरस्वती भवति सरस्वत्या वेदा
 भवति वेदभ्यो ब्रह्मा भवति ब्रह्मणो लो
 का भवति तस्माद्लोकान् प्रवर्तते चत्वारो
 वेदाः सांगाः सौपनिषदश्च ह्यसः सर्वत
 गायत्र्याः प्रवर्तते यस्याग्निर्देवानां ब्राह्म
 णो मनुष्याणां मेरुः शिखारिणां गंगान
 दीनां गावः पशूनां वसंतश्च तूनां ब्रह्मा

प्रजापतीनामेव असौ मुख्या गायत्री गाय
 त्रा गायत्री छंदो भवति किं वैभूः किं भुवः
 किं सवः किं मरुः किं जनः किं तपः किं सत्य
 किं वरेण्यं किं भर्गः किं देवस्य किं धीमहि ।
 किं धियः किं यः किं नः किं तन्नयादि किं सवित्रः
 किं प्रचोदयात् भूरिति भूलोकः भुव इत्यं
 तरिक्षलोकः सवारिति स्वर्गलोकः मरु इति
 महलोकः जन इति जनलोकः तप इति त
 पालोकः सत्यमिति सत्यलोकः भूर्भुवस्व
 रा मिति त्रैलोक्यं तदिति तदसौः तेजो यत्त
 जः सोऽग्निर्देवता सवित्र इति गायत्री अत्र
 वैवरेण्यं अत्राभिव प्रजापतिः भर्ग इत्याफ

वि. मं. वे. भर्गः एतावत्सर्वादिबता देवस्येन्द्रो वेदेवताया सं.
 ७ दिदं तदिन्द्रः तस्मात्तत्सर्वं रुयो नाम विष्णुरिति
 ७ धीमहीत्यनरात्मा वंदतरात्मा सप्रारणो धीयत
 इत्यध्यात्मा किमध्यात्मा तत्परमं पदं योन इति
 पृथिवीवैयानः प्रचोदयादिति कामश्मात्रोका न्यच्चा
 वयने यानुरुशंसो यानुरुशंसः स्तोत्रमित्येव चमं
 इत्येवागायत्री किं गोत्रा कत्यक्षरा कति पादा कति
 शीर्षा कति कुक्षयः कति षट् ब्रह्म कवचा साख्या
 यत्तस्य गोत्रा गायत्री षट् कुक्षिः चतुर्विंशत्यक्षरा गाय
 त्री केश्यास्तयः पादा भवन्ति काश्याः षट् कुक्षयः का
 तिपञ्चशीर्षाणि ऋग्वेदोऽस्याः प्रथमोऽहो भव
 ति यजुर्वेदो द्वितीयो सामवेदस्तृतीयो सर्वादिक्

प्रथममङ्गलमिहवति द्वादशरागादितीयं पश्चिमात्तती.
 यं उत्तराचलप्या ऊर्ध्वपंचमी अधरावष्टी व्या.
 करणमस्याः प्रथमशीर्षमभवति शीलादितीयं
 कल्पस्तृतीयं निरुक्तंचलप्या ज्यातिवनयनमिति
 पंचमी किमुलक्षणां किमुचेष्टितं किमुदा हते ल
 क्षणांमीमांसं अप्यर्वरावेदाविचेष्टितं धेदात्युदा
 हते कोवराङ्कः स्वरः श्वेतवरा उदातनुदातश्च
 रः किमक्षरदेवत्यं अकारादिस्वराणि इमान् लोका वट
 न्यक्षराणि देवताभिभवति पूर्वोभवतु गायत्री मध्या
 माभवतु सावित्री पश्चिम संध्या सरस्वती ध्यानं ब्र
 ह्मराणी चतुराननां सवलयां ऊर्भाकरैः सुकस्तुवा
 विश्राणां रुराकांतिरिडवदना रुगस्तुपिरागिवालीका

वि.मं.

८

४

हंसारोहणाकिनिरं वरमणिर्विवाधाराभूषितागाः सं-
यत्रीवदनाभ्युताभवतुः संपत्समृद्धिः सदाप्रातः
संध्यारक्तपद्मासनस्यारक्तांबरधरा रक्तवर्णा र-
क्तपुष्पा रक्तमाल्या रक्तगंधानुलेपना चतुर्मुखी श्र-
ष्टभुजा द्विनेत्रा देहात्ममाला कमंडलु सुक सुवधा
रिणी सर्वाभरणाभूषिता गायत्री कोमारी ब्राह्मी हं-
सवाहिनी ऋग्वेदसालिना ब्रह्मदेवत्या दीर्घा गायत्री त्रिष-
ष्टकुक्षिः पंचशीर्षाग्निर्मखारुद्रः शिखा विष्णुर्ह-
ृदयो ब्रह्मकवचासंख्यायनसंगोत्री भूलेकि व्यापि-
नी अग्निसत्त्वं उदात्तस्वरः गार्हपत्याग्निः ऋग्वेद-
मकारं रक्तवर्णां कर्मज्ञाने वित्तियोग इत्येवा गायत्री
ध्यानं रुद्रांगी भवयो वतां त्रिनयनां वैष्णवा प्रचर्मा

वरारवह्नांगीविशिखाक्षसूत्रवलयांभीतिर्द्धानां
 त्रिकां विद्युत्पिङ्गजटाकलापविलसद्दालेडुमौलि
 त्रियांसावेत्रीहृदिभावितांस्तरुं सप्तसम्यक्ः स
 दामाध्यान्तश्चेत्तपन्नासनस्याश्चेत्तावरधराश्चेत्तव
 राग्निश्चेत्तपुष्पाश्चेत्तमाल्याश्चेत्तगंधानुलेपनापंच
 मुरवीदशभुजात्रिनेत्रात्रिभूलाक्षमालाकमंडलुक
 पालधारिणीसर्वाभराराभूषितास्मवित्रीयोवनीमाह
 श्रीरव्यभवाहिनीयजुर्वेदसहितारुद्रदेवतात्रिप
 दासावित्रीषट्कुक्षिः पंचशीर्षाग्निर्मुखारुद्रः शिखा
 विष्णुहृदयाब्रह्मकवचाकात्यायनसर्गात्रीभुवर्लोक
 व्यापिनोवायुस्तत्त्वः प्रनुदात्तस्वरः आहवनीयाग्निः च
 जुर्वेदमकारश्चेत्तवरां आत्मज्ञानेविनियोग इत्येषा

वि.मं.
६

९

सावित्रीध्यानं ध्यायेत्सत्त्वं गुणान्वितं चतुर्भुजं सं.
तानीलोत्पलश्यामलांशोकांशं रवस्तु दर्शनीं गद्युता
पारिणस्तवरागस्थिता सामासाममयी सुरासुरनुतां
शैलोद्भवां सुदरां सद्दिद्यां च सरस्वतीं भगवतीं त्रिग
स्तनीं वैष्णवीं सायं संध्याकृत्सपत्नासनस्याकृत्सं
रधराकृत्सवरां कृत्सपुष्पाकृत्समाल्याकृत्सगंधा
नुलेपना एकमुरवि चतुर्भुजां दिनेत्रां च कादमालाक
मंडलुशं रवचक्रधारिणीं सर्वभरणाभूयिता सरस्व
तीं वृद्धां वैष्णवीं गरुडवाहिनीं सामवेदसंहिताविस्त
देवत्यां त्रिपदा सरस्वतीं षट्कुक्षिः पंचशीर्षाग्निर्मु
खा रुद्रः शिखाविस्तुहदयो ब्रह्मकवचावजुष्टसंगा
त्रीस्तवनीं कव्यापिनीं सूर्यस्तत्त्वं ज्वलितस्वरः दक्षिणा

ग्निः सामवेदमकारं रुक्मवरांगमोक्षज्ञाने विनि
 योगः इत्येषा सरस्वती रक्ता गायत्री श्वेता सा वित्री
 रुक्मवरांग सरस्वती चिंशत्की दयध्वको चामदेहाना टी
 मरादासाः उद्यादिनिमग्रांतसूर्यवाधि तमुच्य
 ते तनन प्रपत्तिने दत्तावज्जम्भते नवारिणा महा
 मायी महारूपी दिव्ये संधे सरस्वती अजरम्भरे वि
 त्पब्रह्मयोनि नमोस्तुते प्रसावे नित्य युक्तोस्तुत्या
 हन्ती बुच समस्त सर्ववामेव पापानां शक्रे समुप
 स्थिते दशशतसहस्रमभ्यर्च्य गायत्री पावनीम
 हतु प्रह्लादो विवांसि यस्मिन् कः करावपराशरः १
 विष्णोर्भक्तो महासेनो कपिलः शौनको महान्न याज्ञ
 वल्क्यो भरद्वाजो जम्भदाग्निस्तपो निधिः गौतमो मु

वि. सं. १०. १०. नलः श्रेष्ठो वेदव्यासश्चरो मशः अगस्त्यः कौशिको सं.
 वत्सः उलक्त्यो मंकरास्तथा दर्वसिस्तपसां श्रेष्ठो
 नारदः काश्यपस्तथा उत्कात्पुत्कात्तथामध्ये प्र
 तिष्ठान्यासपूर्वकां गायत्र्या सिगनुष्टुप् च बृहती
 पंक्तिरेव च। त्रिष्टुप् च जगती चैव तथ्या च जग
 तीमतिः शक्वरी स्वाति पूर्वश्च दद्याद्यस्तथा
 स्मृतः ध्यातिश्च विध्यातिश्चैव कृतिप्रकृतिराकृ
 तिः विकृतिः संकृतिः संकृतिश्चैव तथ्या विकृति
 रुत्कृतिः इत्येषां छंदसां संज्ञाक्रमसोऽवधि
 सांप्रतं भूरिति छंदो भुव रिति छंदो सुव रिति
 छंदो भूर्भुवः स्वरो भिति छंदः देवी गायत्री त्पे
 त्तानि छंदसां सिप्रथममाग्नेयं द्वितीयं प्राजा

पत्न्यं तृतीयं सोम्यं चतुर्थ्यमीशानं पंचमं
 सावितृदेवतं षष्ठ्यमंबारुहस्यतं सप्तमं पितृ
 देवतं अष्टमं भगदेवतं नवमं मर्यम्यां द
 शमं सावित्रं एकादशं त्वाष्ट्रं द्वादशं यो ह्य
 त्रयोदशं मेघाग्रं चतुर्दशं वायव्यं पंचद
 शं वामदेव्यं षोडशं मेत्रावरुणं सप्तदशं
 भ्रातृव्यं अष्टादशं वैश्वदेवं एकोनविंशं
 वासवं विंशं वैष्णवं एकाविंशं रौद्रं द्वाविं
 शं कौबेरं त्रयोविंशं माग्निं चतुर्विंशं ब्र
 ह्मं अकारादिभ्यश्च षट्स्वर्गान् आदित्यान्
 अविंडुकान् कवचवर्गद्वयं चैव आदिता
 तस्तथैव च दीर्घस्वरणां संयुक्ता विंडुना द्

वि. मं.

११

॥

सं.

समाचित्तान् व्यापकं विन्यसेन्नश्चदृशवंच
क्षरारिण्य प्रह्लादीनिप्रभासद्याविश्वभद्रा
विलासिनी प्रभावतीजयाशोभाकांताडु
गसिरस्वती विडुमाचविशालाचव्यापिनी
विमलान्तप्या तमोपहारिणीस्तुत्तमाविश्व
योनिर्जयावह पद्मालयापराशोभाभ
इरूपाश्चशक्तयः क्रमाश्चंपकपुष्पाभा
मनसीपुष्पसंनिभं विडुमस्फुटिकाकारपद्मरागस
मप्रभं तरुणादिसंकाशशरवकुंडेडुसंनिभं प्रवालः
पद्मपत्राभंपद्मपुष्पसमप्रभं इंदुनीलमारीप्ररव्यमोक्ति
कंकुंकमप्रभं अजनाभ्यजगांगेयवैडूर्यक्षौद्रसंनिभं
हरिद्राकृष्णदुग्धाभंरविकांतिसमप्रभं मुकपिष्टसमा

त्य

कीर्तिं क्रमेणापरिकल्पयेत् शयिव्यापस्तप्यात्तेजोवा
 युताकाशमेव च गंधोरसश्चरूपश्चशब्दस्पर्शस्तथैव
 च द्वासाजिकाचचक्षुश्चत्वक्श्रोत्रं च मनः परं वा
 कृपाणिषादयायुश्चउपस्थश्चस्तथैव च मनोबुद्धि
 रुरुकारमव्यक्तं च यथाक्रमं अंगुष्ठांगुल्यमंगुल्यं
 जंघादौ गुह्यके तथा दृष्टुरोक्तदिदेशे तु नामोच्चा
 दरमध्यतः कृतनयोरुभयोः कंठे चिबुकोराके
 चक्षुषाश्च भ्रुवोर्मध्ये ललाटे पूर्ववक्त्रेके दक्षिणे चोत्त
 रे वक्त्रे पाश्चिमे मूढि चिक्त्रे माने विष्णोर्मित्रो व्रटयिश्चै
 व गायत्री षुद उच्यते सा विना देवताश्चैव मुखम
 ग्निरुदाहृतं रुद्राः शिखाविस्मृह्यं भूयो निर्वृत्त
 कवचं प्रसावादिपंचभिः प्रमाणैस्तत्त्वलक्षणैः संयुतं

वक्त्रे

क

वि. सं.

१२

12

विनियोगांतयोपेतंत्रैलोकंशरणाधिकं एतानि द्वादशा
वस्याजपकाले विचिंतयेत् अप्यातिथिं चैव शक्तिरुदे
राभाषितं दौर्भाग्यसंकाशे ब्रह्मेन विष्णुः शीखाललाटे
रुद्रः पुनर्मध्यः चंद्रोऽम्बुद्रादित्योऽक्षरियोः मुक्तचहस्पत्यौ
नासिके वायुदेवत्यो दंतोऽष्टुभयसंधौ मुखमग्निर्जिह्वा स
रस्वती त्वष्टा ग्रीवः स्वाध्यायानुब्रूही तमस्तमयोर्वसवः वा
क्त्रोर्मरुतः हृदयं पजन्य आकाशस्तुन्दरं नाभिरंतरिक्षे
कटिरिंद्रियाणि जघने प्राजापत्यं गुह्यं जन्तुकेलाश्रम
लयाङ्गरु विम्बे देवा जानुभ्यां जान्वोः कौशिकहयं जन्त्रेणा
रयं नक्षत्रं खुराः पितराः पादौ पृथिवीवनस्पतयोरं
मुल्योऽसमानि नखानि भवन्ति मुहूर्तस्ति विग्रहाः केतु
मसिाकृतवः संध्याकालत्रयमाश्रयेत् संवत्सरान्तिम

सं०

न्यः

यमहोरात्रं आदित्यं चंद्रमा एताय एवमेतारवेतमहिमानं
व्याचष्टे स हस्तपरमा देवी शान्तमध्यां शान्तां वरा सहस्त्रेने।
त्रीं देवीं गायत्रीं शररागामं प्रपद्ये ओं तत्सवितुर्वरेण्य
नमः ओं तत्सर्वजपाय नमः सखं संपुचैव विनतं वि सु२ टं२
स्तनं तप्या विमुखं त्रिमुखं चैव चतुःपंचमुखं तप्या।
वरामुखा धोमुखं चैव व्यापकां जलिकंतप्या शकटं य
मपाशं च ग्राथितं चोलं कोलं मुकं प्रलंबं मुष्टिकं चैव मत्स्यः
कूर्मं वराहं सिंहं क्रान्तं मुद्गरं पल्लवं तप्या एते मुद्राश्च
तद्विशंगायत्रीं सुप्रतिष्ठिता इति मुद्रानजानामि गा
यत्री निष्कला भवेत् ओं प्राज्ञरादित्य उपानिष्ठाय न
मः ओं प्राज्ञरधीयानो रात्रि कृतं पापं नाशयति साय
मधीयानो दिवस कृतं पापं नाशयति सायं प्राज्ञः प्र।

वि. मं.

१३

13

सं०

युंजातोपायोऽप्यापोभवति यश्चंद्रं गायत्री हृदयं ब्राह्म
राः प्रयत्नः पठेत् चत्वारो वेदाश्चधीतो भवन्ति सर्वे
देवैश्चातो भवन्ति सर्वेषु स्नातो भवन्ति अगम्या गम
नास्ततो भवन्ति अयेयपानात्स्ततो भवति गुडस्तल्पग
मनात्स्ततो भवन्ति पत्नीनसंभाषणात्स्ततो भवन्ति वि
श्वासघातकात्स्ततो भवन्ति वृषध्वंसी गमनात्स्ततो भव
न्ति कृतघ्ना गमनात्स्ततो भवन्ति अब्रह्मचारी स ब्रह्म
चारी भवन्ति अनेन गायत्री हृदयेन धीयते क्रतुश
तैष्टं भवन्ति यष्टीर्गायत्रीः शतमहस्त्राणि जह्वानि
फलानि भवन्ति अष्टौ ब्राह्मणाः सम्याग्राहयेत् अ
प्यासिद्धिर्भवतिः यश्चंद्रं नित्यमधीयेन ब्रह्मलोके म
हीयते ब्रह्मलोके महीयत इत्याह भगवान्ब्रह्मा अस

अभक्षरास्ततो भवति सवरास्तेयात्स्ततो भवति सरापानात्स्ततो भवति ५

दि

हताववत्सह नौभुनक्तुसहवीर्यकरवावरुनेजस्विना
वधीतमस्तुमाविदिव्यावहै ओंशान्तिः शान्तिः शान्तिः
ओं अस्य श्रीगायत्रीकवचस्तोत्रं महामन्त्रस्याब्रह्मविष्णु
महेश्वर ऋषयः ऋग्यजुसामानिष्टंदासिस्तोत्रे श्रीगा
यत्रीसावित्रीसरस्वतीदेवता ओं तत्सवितुर्वरेण्यमिति।
वीजं भर्गो देवस्य धीमहि शक्तिः धियो योनः प्रचोद
यान्ती कीलकं भमगायत्रीसावित्रीसरस्वतीप्रसादसिध्य
ये गायत्रीकवचस्तोत्रं जपे विनियोगः ओं तत्सवितुर्वरेण्य
त्मने अंगुष्ठाभ्यां नमः वरेण्यं विष्णोर्त्मने तर्जनीभ्यां
नमः भर्गो देवस्य रुद्रात्मने मध्यमाभ्यां नमः धीमा
हि ईश्वरात्मने अनामिकाभ्यां नमः धियो यो नः सदा
शिवात्मने कनिष्ठिकाभ्यां नमः प्रचोदयात्परब्रह्मात्म

वि० सं०

१४

१५

नेकरतलकरष्टृष्टाभ्यां तमः एवं हृदयादिन्यासः
अथ ध्यानं रक्तश्वेनसुवर्णमीलवदनेर्धृक्तां त्रिनेत्रो
ज्वलारक्तारक्तनवस्त्रजां मरिगरीयुक्तां कुमारीमि
मां गायत्रीकमलासनां करतलेः शंखान्त्रयुग्मं वरुण
पदाक्षपस्त्रजंचदधतीं हंसाधिकूलां भजे ओं गायत्री
वर्तः पातसावित्री पातदक्षिणी ब्रह्मसंध्या तमे पश्चादु
त्तरं मे सरस्वती पावकं मे दिशोरक्षेत्पावकी जलु प्रायि
नी नेत्रद्विनि मे दिशं कात्यायनी रक्षेत् रुद्राणी रुद्ररू
पिणी उर्ध्वं ब्रह्माणि मे रक्षेदधस्ताद्वे सवीतया एवं द
शादिशोरक्षेत् संवांगिं भुवनेश्वरी तन्यदं पातमे पादौ ज
ह्यो मे सवितः पदं वरेण्यं कटिदेशे रुद्रभर्गो नाभिस्तथैव च
देवस्यामेत हृदयं धीमहीत गलंतप्या धियो मे पातु जि

सं०

रक्षेत्त्रि

विकल्पस्य रूपिणी पावमाने दिशं रक्षेत्पावमानविशालनी दिशं

काग्रंथः पदं पातु नेत्रकं तः पदं ललाटे स्यान्मूर्धनि
 मेघप्रचोदयान् तत्कारः पातु मूर्धनि संस्कारः पातु भा
 लकं चक्षुषी मेविकारस्तु श्रोत्रे रक्षंस्कारकः नासा पु
 टेर्वकारस्तु रेकारस्तु कपोलयोः शिवाकार ऊर्ध्वशि कृन्तु य
 कारा धराश्रु कं म्नास्य मध्ये भकारस्तु गोकारश्चिबुकं त
 प्या देकारः कंठदेशे लवकारस्तु कंधदेशे शिबं स्य कारो
 दक्षिणे गृहस्तु धि कारो वाम गृहस्तु कं मको रो हृदयै रक्षेत्
 हिकारो जटारं तथा धि कारो नाभिदेशे नडयो कारस्तु
 कोटिष्यं गुह्यं रक्षंस्कारः ऊरुमेनः पदाक्षरं प्रका
 रो जानुनी रक्षेच्चो कारो जंघं रक्षेच्च शिबं दकारो गुल्फं रक्षेत्
 लयात्कारः पादयुग्मे कं रक्षेत् कवचं गुह्यं शान्ति वाधानि
 वायसांचलः वाष्टिकं विद्यापरमेष्ठ्यासी द्विदं जपारं मे

ला

वि० मं० तद्दयं जपं ते कवचं यठेत् गोस्त्रियो ब्रह्महत्यादि तद्दो सं०
 १५ योः खिलपातकैः मृच्यते सर्वपापेभ्यो ब्रह्मलोकं संगच्छ
 १९ ति अभिमंत्रय गायत्री कवचं मनसा पठन् तज्जलं पितृ
 ते नित्यं पुरश्चर्य फलं लभेत् मरुभिः ज्ञानचक्राश्च योनिः
 कर्माण्यप्यंकजं लिंगं निर्यरा मृदाश्च मृदाः प्रकीर्ति
 ताः वरास्त्रिकुण्डिका हस्ताश्च निर्मलज्योतिर्वी सर्वत
 त्वमयी वंदे गायत्री विदमात्तरं परं ब्रह्मात्मिकां देवी परं
 ब्रह्मस्वरूपिणी गायत्री सर्वदेवत्यां न दये हृदमात्तरं
 इति श्रीविष्णुमित्रमंत्रसंहितायां परमरहस्ये गायत्री
 कवचं संपूर्णं समाप्तम् शुभम्भूयात्सर्वजगताम् ॥
 संवत् १८८८ भाद्रपद शुद्धि प्र० २३ राधाष्टम्यां बुधवासरे
 लि० साधुरामलिरवारी मुलाजममंदिरा श्रीरघुनाथजीपुस्त

16